

7. Волков Л.В. Теория спортивного отбора: способности, одаренность, талант. / Л. В. Волков – К.: Олимпийская л-ра, 1997. – 128 с.
8. Гимнастика: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений/ Под ред. М. Л. Журавина, Н. К. Миньшикова. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 448 с.
9. Мулин Н.В. Роль и влияние психологической совместности в лично-командных и командных выступлениях в спорте / Н. В. Мулин // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного. виховання і спорту: зб. наук. праць – Харків: ХДАДМ, 2002. – № 3 – С. 81-86.
10. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты: учебное пособие / Д. Я. Райгородский. – Самара: БАХРАХ-М, 2002. – 672 с.

The problem of providing psychological preparation of athletes is always in sight coaches and scientists. However, many issues remain unresolved to date, including acquisition female group of warehouses in sports acrobatics.

The question of triples and no one disputed, moreover, recognized the critical challenges of weight, but in practice their decisions are often made by trial and error. If such a method has been, to some extent, permissible in the past, but now it is completely unacceptable.

Practice shows that most women's triples formed without the individual psychological characteristics of athletes that quite often leads to negative relationships, increased emotional tension, conflict, frequent turnover or full partners rozkomplektatsiyi composition. In this regard, one of the important tasks of psychological support training process of female triplets are telling individual psychological characteristics of potential partners in the composition warehouses.

Key words. Women's group acrobatics, psychological compatibility, compatibility criteria, psychological support, training process, completing warehouses.

Отримано: 5.05.2016

УДК 378:37.07:796

О.П. Ніколайчук, С.П. Дудіцька

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ НАСЕЛЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ, АСПЕКТИ.

Автори статті розглядають особливості і проблеми використання інноваційних технологій у сфері фізичного

виховання населення України, зокрема дітей та молоді. В статті визнано, що існує широкий спектр категоріально-понятійного поля проблеми та визначень понять теорії інноваційної педагогіки. Проаналізовано використання низки сучасних інноваційних технологій, а саме скейтбордингу, різноманітних видів лаптових ігор, фітнес систем (різновидів аеробіки: степ-, тайбо-, аквабейлі-денс, шейпінг тощо). Альтернативою «самопримусовим» фізичним вправам для дітей та молоді визначено рухливі настільні ігри — новус (морський більярд), джаколо, кульбуто, карум та еластик. Окреслено правила гри, аспекти матеріально-технічного забезпечення, особливості навчально-тренувального та змагального процесу тощо.

Ключові слова: інновація, діти та молодь, технології, стільникові ігри, більярд.

Постановка проблема та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Фізична культура є важливим засобом у системі освіти та виховання підростаючого покоління. Формування у них основ здорового способу життя, організації активного відпочинку, розвитку та відношення фізичних та духовних сил, реабілітації та корекції здоров'я, розвитку позитивних моральних і вольових якостей.

З іншої сторони, забруднення навколишнього середовища, наслідки аварії на Чернобильській АЕС, зміна рухового режиму в сторону низької активності, різкий ріст хронічних захворювань у дітей та молоді, високий рівень алкоголізації населення, призвели до різкого збільшення кількості осіб, що належать до спеціальної медичної групи.

Практика показує, що програмове та матеріальне забезпечення процесу фізичного виховання у закладах освіти, зокрема школах та вищих навчальних закладах занадто відстає від потреб сучасності. Значна кількість викладачів не володіють необхідним рівнем знань про особливості організації та методики роботи спеціальних медичних груп, виявляють пасивність та інертність у використанні нетрадиційних методик та обладнання.

Саме тому актуальною стає проблема вивчення інноваційних технологій у сфері фізичного виховання населення країни, зокрема підростаючого покоління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ще до не давна кількість публікацій щодо використання інноваційних технологій у сфері фізичної культури була критично низька. Наприклад, трактування та характеристики інноваційних технологій у галузі фізичної культури аналізували Л. Вікторова, З. Абасов. Натомість, останнім часом з'явилась

низка досліджень адресності, матеріально-технічного забезпечення інновацій у цій сфері. Особливі та проблеми, різнопланові аспекти використання у позашкільній та позакласній діяльності висвітлено у публікаціях Н і А.Бачинських, О. Гауряк, О. Цибанюк [3; 5; 10].

Науково-педагогічні основи організації самостійних занять фізичними вправами дітей молодшого шкільного віку стали темою дослідження на здобуття звання кандидата педагогічних наук О. Власюк, а теоретичні та практичні засади використання інноваційних педагогічних теорій у вищій школі – монографії О. Шапран, І. Доброскок, В. Коцур [10-11].

Мета дослідження: проаналізувати можливості використання інноваційних технологій у сфері фізичного виховання, зокрема із учнями і студентами.

Вклад основного матеріалу. Фізичне виховання в навчально-виховній сфері як складова частина загальної системи виховання повинно забезпечити розвиток фізичного, морального здоров'я, комплексний підхід до формування розумових та фізичних якостей особистості, фізичну на психологічну підготовку до активного життя та професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету засобів оздоровчої спрямованості, широке використання різноманітних форм рухової активності.

В науковій літературі існує широкий спектр визначення категоріально-понятійного поля проблеми та сутності понять теорії інноваційної педагогіки. У загальновизнаному тлумаченні «інновація» означає «нововведення» [3]. У сучасній педагогічній науці існують дотичні трактування поняття «інновація». Наприклад, оновлення, зміни, впровадження нового [4, С. 6] або процес створення, розповсюдження і використання нововведень [1, С. 57].

Тільки останнім часом з'явилося декілька визначень, близьких за сенсом, але що відрізняються своїми «відтінками»:

- процес поліпшення шляхом внесення яких-небудь нововведень;
- акт вступу чого-небудь нового: щось знову введене;
- нова ідея, метод або пристрій;
- успішне використання нових ідей;
- зміна, яка створює нові аспекти в діяльності;
- творча ідея, яка була здійснена;
- нововведення, перетворення в економічній, технічній, соціальній, педагогічній та інших галузях, пов'язане з новими ідеями, винаходами, відкриттями.

Синонімами поняття «інновація» являються слова «нововведення», «відкриття», «винахід». І хоча вони відрізняються за

сенсом, у будь-якому випадку, усі ці поняття пов'язані з результатом – творчої діяльності, креативністю. В той же час, на думку фахівців, якщо креативність має на увазі висунення нових ідей, то відмітною ознакою інновації є втілення її на практиці.

Інновація може відноситися як до радикальних, так і поступових змін в процесах, «продуктах» праці, стратегії організації діяльності (інноваційна діяльність).

Таким чином, інновації розглядаються з різних точок зору – в «зв'язці» з технологіями, економічним розвитком, політичними питаннями, змінами в педагогічному процесі тощо. Відповідно, в науковій літературі існує різноманіття підходів до цієї теми.

Інновації пов'язані з духовними потребами людини, соціальними і політичними перетвореннями, новими явищами громадського життя. Їх поява свідчить про зростаючу потребу суспільства в новій якості життя, новій якості освіти.

У широкому розумінні «інновація» – це синонім успішного розвитку певної сфери діяльності на базі різноманітних нововведень [8, С. 3]. Головною ознакою інновації в аспекті ефективного фізичного виховання: позитивні зміни, які виникають в роботі освітніх установ в результаті спеціально організованої інноваційної діяльності. Впровадження такої технології змінює результати освітнього процесу, створюючи при цьому удосконалені чи нові: освітні, дидактичні, виховні системи; зміст освіти; методи, форми, засоби розвитку особистості, організацію навчання і виховання; технології управління навчальними закладами, системою [6, С.70].

Тому логічним є висновок, що і для педагогіки як науки про виховання, освіту і навчання, якій протягом довгого періоду часу було притаманним педагогічне новаторство як оновлення освітньої системи, провідним і визначальним критерієм її життєздатності, відповідності соціальним запитам і потребам, конкурентноспроможності є інноваційність.

Визначимо та проаналізуємо деякі із сучасних інноваційних технологій, що вдало впроваджені педагогами і вчителями фізичної культури. Скейтбординг – масове захоплення молоді 80-х років ХХ століття, що у 90-х перетворилось у вид спорту. Катання і виконання трюків на скейті – це не просто активне часопроведення, це долучання до так званої екстремальної культури – зі своєю модою, музикою, сленгом, манерою поведінки.

Охарактеризуємо стилі скейтбордингу. Стритстайл – це особливий стиль швидких перегонів на дошках, стрибки вгору, під час яких скейт обертається навколо своєї вісі або спортсмен виконує фінти.

Фрістайл – це вільний стиль «танець на дошці», виконання трюків під ритмічну музику.

О. Гауряк у своїй статті розглянула досвід роботи вчителя-практика Ю. Петро, який використовував скейтбординг на заняттях фізичної культури із хлопцями і дівчатами 6-9 класів як такий, що відповідає трьом основним правилам сучасного уроку. А саме: створювати умови для оптимальної рухової активності школярів, по-друге, бути цікавими молоді та сприяти педагогічному контакту з учнями. Використання авторської програми навчання вищезначеної вікової категорії по скейтбордингу протягом 3 років було досягнуто позитивний результат: кількість учнів, що за станом здоров'я належали до спеціальної медичної групи зменшилась на 23%. Рівень фізичної підготовленості дівчат за результатами державних тестів значно підвищився – середній результат стрибків в довжину збільшився на 11 см, човникового бігу покращився на 0,5 с. В дослідженні приймало участь 160 хлопців та дівчат щорічно. І що важливо, значно підвищилась мотивація до занять фізичними вправами серед учнів не тільки даної школи, а житлового масиву взагалі [5].

Прикладом вдалого використання інноваційних технологій у галузі фізичної культури визначаємо бейсбол (софтбол). В історичному контексті дотичні ігри «oina» (лапта) вважались румунським, українським та російським населенням нашого краю національними. Бейсбол – спортивна гра з м'ячем, який відбивають битою.

Простота правил гри, досить значна кількість гравців, чітко виокремлені правила – це компоненти вдалого використання гри в процесі фізичного виховання дітей та молоді. Певний час лапта входила в програму фізичного виховання дошкільнят. Оптимальне навантаження під час цієї досягається за рахунок чергування руху (відбивання, бігу, стрибку, кидка і ловіння) з відпочинком. Вважаємо лапту, софтбол та бейсбол вдалим прикладом використання інноваційних технологій на уроках та заняттях фізичною культурою.

Система фізичного виховання школярів в умовах сучасного навчального закладу повинна бути побудована таким чином, щоб фізичні вправи були доцільними не тільки з точки зору фізіологічної та функціональної, а й виховної та естетичної. Спираючись на це, різноманітні новітні технології фізичного вдосконалення, що включають різноманітні танцювальні та ритмічні вправи (різновиди аеробіки: степ-, тайбо-, аква-; бейлі-денс, шейпінг тощо) сприятимуть формуванню правильної постави, гарної ходи, розвитку ритмічності та координації рухів.

Малорухливість сучасних дітей давно стала темою хвилювання як батьків, фахівців сфери фізичного виховання та педагогіки, так і

медиків. Наразі від тотальної гіподинамії, а це цілий комплекс хвороб спричинених малорухливим способом життя, страждають більше 50% дітей та молоді. Альтернативою «самопримусовим» фізичним вправам, особливо для дітей та молоді, які за станом здоров'я належать до спеціальних медичних груп, визначаємо рухливі настільні ігри.

Їх особливостями крім мобільності, можливості використання просто неба, не коштовного матеріально-технічного забезпечення, стали емоційність і азартність, можливість виступати на змаганнях вже після не значного терміну. А крім того, такі ігри створюють умови для розвитку духовних сил – на протипагу залежності від електронних «комунікаторів» пропонують реальне спілкування, позитивні емоції тощо.

Ігри з багатотіковими традиціями відмінно підходять до корисного і активного дозвілля та спортивних досягнень, викликають інтерес до культури інших країн. До таких стільникових ігор належать новус (морський більярд), джаколо, кульбуто, карум та еластик.

Новус – це стільникова гра, де необхідно за допомогою кия і битка першим загнати в лузи свої 8 фішок певного кольору. Грати можна удвох або вчотирьох – два на два. Ігровий стіл розміром 1x1 м легко монтується і демонтується і не займає багато місця при зберіганні.

Цей вид спорту сформувався в Латвії та Естонії як настільна гра вже в 20-і роки. В Естонії, трохи змінившись, гра отримала назву «короона». У перші роки становлення цього виду спорту єдині правила були відсутні. За одними правилами вигравав той, хто за обмежений час забивав більше фішок в лузи, за іншими – хто забивав всі фішки за меншу кількість ударів. Порівняти майстерність спортсменів було неможливо. Вперше різні варіанти були об'єднані в єдині правила та були опубліковані П. Тютеніковим в Латвії у 1932 році.

Перші змагання професіоналів відбулися в Ризі в 1932 році. У 1940 році, спортивні секції новуса і короони були в більшості вищих навчальних закладів Таллінна та Риги, а також на багатьох великих промислових підприємствах.

Перша Федерація новуса була утворена в Латвії в 1963 році. Тоді ж новус був включений до реєстру видів спорту СРСР, як латвійська національний вид спорту. Були створені чоловічі і жіночі команди. Звання «майстер спорту» почали присуджувати з 1971 року. У 1980 році в секціях новуса по всій Латвії грало 55 тисяч осіб. В даний час проводяться районні, міські, республіканські і міжнародні змагання. Цікаво відзначити, що з 1993 року гра новус залишається в трійці найпопулярніших видів спорту Латвії та Естонії.

Разом з вихідцями з Естонії та Латвії гра стала активно розвиватися в Америці, Канаді, Австралії, Англії, Росії, Грузії,

Німеччини, Фінляндії, Швеції та Ізраїлі, а з 2005 року і в Україні. Щороку проходять міжнародні змагання між Латвією та Естонією Росією. З 1993 року проводяться чемпіонати світу з новусу, в яких беруть участь команди з усіх країн, де новус отримав розвиток.

Висновки. Аналіз методичної та практичної фахової літератури дозволяє виокремити низку інноваційних технологій або новітніх видів фізичної активності, що можливо ефективно використовувати у сфері фізичного виховання населення України, зокрема дітей та молоді. До них відносяться різноманітні фітнес технології, спортивні та рухливі ігри, серед них значну увагу викликають стільникові ігри народів світу. До проблем їх впровадження відносимо відсутність обладнання та інвентаря, а також необізнаність фахівців. А також необхідно переламати психологічну установку, перш за все тренерів: «це – не фізичне виховання»

Звичайно, впровадження таких інноваційних методик потребує певної підготовки вчителів та викладачів. Отже, саме методики навчання та тренування необхідно присвятити наступні наукові дослідження.

Список використаних джерел:

1. Абасов З.А. Понятійно-термінологічний апарат інноваційної педагогічної діяльності / З. А. Абасов // *Філософія освіти*. – 2006. – №1(15). – С. 56-62.
2. Власюк О.О. Науково-педагогічні основи організації самостійних занять фізичними вправами дітей молодшого шкільного віку: автор... кандидата наук з фізичного виховання та спорту: спец. 24.00.02 / О. О. Власюк. – Львів, 2006. – 20 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К., Ірпінь: Перун, 2001. – 1440 с.
4. Викторова Л.В. Инновационные процессы в образовании / Л. В. Викторова // *Инновации в образовании*. – 2002. – № 2. – С. 6.
5. Гауряк О. Використання інноваційних технологій на уроках фізичної культури в умовах сучасної школи [Електронний ресурс] / О. Гауряк // Чернівці, 2009. – № 8. – режим доступу : www.nbu.gov.ua/old_jrn
6. Даниленко Л. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти / Даниленко Л.І. // *Післядипломна освіта в Україні*. – 2003. –С. 70-74.
7. Книга вчителя фізичної культури: довідково-методичне видання / упоряд. С. І. Операйло[и др].– Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 464 с.
8. Остапчук О. Методологія інноваційних процесів – крок до розуміння сутності / О. Остапчук // *Рідна школа*. – 2004. – Листопад. – С. 3-6.

9. Черних В.П. Освітні інновації в Національному фармацевтичному університеті: [навч.-метод. посіб.] / В. П. Черних [и др]. – Х.: Вид-во НФаУ, 2005. – С. 20-21.
10. Цибанюк О. Управління системою фізичного виховання школярів на Буковині (друга половина ХІХ ст. – початок ХХ ст.) : автореф. ... кандидата пед. наук 13.00. 01 – «Педагогіка та історія педагогіки». – Івано-Франківськ, 2008. – 20 с.
11. Шапран О.І. Інноваційні педагогічні технології: теорія та практика використання у вищій школі: [монографія] / О. І. Шапран [и др]. – Переяслав-Хмельницький : Видавництво С.В. Карпук, 2008. – 285 с.

The authors examine the characteristics and problems of using innovative technologies in the field of Physical Education of Ukraine's population, including children and youth. The paper recognized that there is a wide range of fields categorial-conceptual issues and definitions innovative pedagogy theory. Analyzed using a number of modern innovative technologies, such as skateboarding, laptovyh different types of games, fitness systems (kinds of aerobics, step, taybo-, akva-, Bailey-dance, shaping, etc.). Alternative exercise for children and young people identified mobile board games - Novus (sea billiards) dzhakolo, kulbuto, karum and elastic. Rules outlined aspects of logistics, especially the training and competitive process and so on.

Key words: innovation, children and youth, technology, cellular games, billiards.

Отримано: 2.05.2016

УДК378.016:796.323.2

В.В. Одайник

МЕТОДИКА РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЗАСОБАМИ БАСКЕТБОЛУ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

Серед великої кількості спортивних ігор у державну програму фізичного виховання навчальних закладів включені ті ігрові види спорту, які поширені в Україні й мають різнобічний вплив на розвиток особистості та колективу, зокрема баскетбол.

Ключові слова: студенти, баскетбол, координаційні здібності, фізичне виховання.